

Дзвоник

№ 211

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 17 рік видання, листопад, 2024 рік

9 листопада – День української мови в Румунії

Дзвоник (Clopotel)

№ 211, 2024 р.

**Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.**

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Міхаєла Гербіл,

Михайло Михайлюк, Михайло Трайста

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Adresa redakției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Електронна адреса редакції:

clopotel@uur.ro

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

***Дзвоник* пропонує:**

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками
- * дидактичну сторінку
- * переклади румунських класиків
- * сторінку народознавства
- * рубрику «Славетні українці»
- * рубрику «Вивчаємо англійську»

***Дзвоник* завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!**

На обкладинці робота Лідії Іванової

**Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!**

Анатолій КАМІНЧУК

Рідне слово

Барвінково, волошково

В небі світиться зоря.

Починаймо рідне слово

Зі сторінки «Кобзаря».

Рідне слово любить ненька

І співає: «Люлі-лю».

Так любив його Шевченко,

Так і я його люблю.

Павло ТИЧИНА

Слово

А Вкраїни мова –

Мов те сонце дзвінкотюче,

Мов те золото блискуче,

Вся і давність, і обнова –

Українська мова.

Розцвітай же, слово,

І в родині, і у школі,

Й на заводі, і у полі

Пречудесно, пречудово

Розцвітай же, слово!

Хай ізнов калина

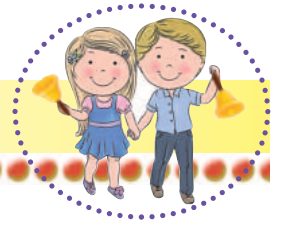
Червоніє, достигає,

Всьому світу заявляє:

Я – країна Україна –

На горі калина!

Анатолій КОСТЕЦЬКИЙ

Осінній клен

Знов
золоті листочки
клена
летять на землю
і на мене,
такі тендітні
та сумні.

Летять,
кружляючи крилато,
і, мов сліди
качиних лапок,
лягають тихо
на землі...

Володимир ЛУЧУК

Золотий дощ

Чи ви чули чудасію?
Не пізнати в місті площ:
цілий тиждень і неділю
золотий періщить дощ!

У дощі пливе вівторок,
у дощі поплив четвер...
Прилетіло сорок сорок,
сповістило кожен сквер:
– Чи ви чули чудасію?
Не пізнати в місті площ:
цілий тиждень і неділю
золотий періщить дощ!

Леви з мітлами гуляють
спозранку день при дні –
у копиці дощ згрібають,
палять золото-вогні.

Все кругом заслало димом,
поки дощ у скверах ливсь...
Чудасія: батько з сином
в центрі міста заблуdivсь!

Олена ЖУРЛИВА

Холодно, холодно

Холодно, холодно...
Хиляться квіточки
Вітер лягає до ніг,
В теплу одежу одягнуті діточки,
Осінь стає на поріг.
Зранку і небо від дощику хмуриться,
Птаство у вирій летить,
Кожна пташина стривожена, журиться.
Як на чужині їй жить.
Згодом повернеться птаство, літатимуть
Бджілок рої по садах,
Тихо, легесенько воду гойдатимуть
Теплі вітри у ставках.
Знову цвістимуть рожеві квіточки,
Прийде веселощів час,
З неба блакитного, любії діточки,
Сонце всміхнеться до вас.

Віктор ТЕРЕН

Осінь

Вітер з пожовклим листком
Грається в котика-мишки.
То поженеться біжком,
То підкрадається нишком.
Ну, а коли спійма,
Буде, дітки,
Зима.

Наталка ЛОГВИН

«Червона калина»

«Ой у лузі червона калина...» – голосно лунала пісня зі старенького бабусинога радіоприймача осіннього сонячного дня.

– Бабусю, а чому так люблять цю пісню? Всі її співають: і дорослі, і діти. А що там такого особливого в тій червоній калині? – із цікавістю запитала Настя.

– Ой, дітки, ще з давніх-давен у народі шанують нашу червону калиноньку. Про неї співають пісні, складають вірші, вона стала символом нашої славної вільної України. Її висаджують у кожному дворі та ще й біля криниці, аби вода була смачнішою, а біда – оминала двір.

– Ой, так цікаво, – сказала Даринка, відкладаючи іграшки в бік. – Так розкажіть нам про неї!

Бабуся лагідно посміхнулась і промовила:

– Та я б з радістю це зробила для вас, але мені треба сходити до лісу по горіхи, доки сонце яскраво світить. Бо завтра має бути дощ і до мокрої ліщини тоді не підступишся.

– Бабусю, а можна й ми також підемо з вами до лісу і допоможемо нарвати лісових горіхів? У мене є куди їх класти, – і Даринка гордо підняла догори рожеве пласмасове відерце.

– Добре, – погодилася відразу бабуся. – А ви, Сашко з Настею, беріть по невеличкому кошику, вони стоять он там біля порогу.

Діти з радістю вхопили по кошику і всі гуртом вирушили до лісу.

– Доки будемо разом йти по дорозі, я розкажу вам одну легенду про калину.

– Добре, – раділи дітки, а дівчатка аж підстрибували на одній ніжці.

– Колись, давним-давно, жив у нашому селі козак Назар Перебийніс. Славний був чоловік: чесний, роботящий, дуже сміливий і відважний та такий дужий, що ніхто не міг його побороти в силі. Він умів і підкову розігнути, і велику колоду підняти. А ще мав він одну-єдину донечку, яку звали Калина. Гарна була дівчинка. Любила батька, поважала старших, допомагала людям, і тому в селі усі любили її за добру вдачу. А в неї була подружка на ім'я Вербичка. Вони разом ходили в ліс по ягоди, пасли кіз, у полі працювали, не лінувались, гарно пісень співали. Так і зростали.

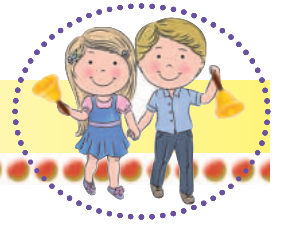
Якось одного недільного дня, коли всі люди відпочивали, звідки не візьмись налетіла російсько-татарська орда і почала рубати, трошити, палити все, що бачила. Козак Назар зібрав своїх хлопців-воїнів, які довго билися з ворогом. Шаблі кресали іскрами, коні піднімалися на диби, чужинці падали від козацьких шабел, як суха трава. Та одна ворожа стріла вцілила прямо в Назарове серце. Він упав на землю, як той сухий листок. Козаки помстилися за Назара і розбили орду. Та село наклав сум і біль за відважним воякою.

– Бабусю, мені теж його шкода, – заплакала маленька Даринка.

– Не плач, дитинко, то було давно. І вже все травою поросло, – витерла бабуся щирі дитячі слізки.

– А що ж було далі з Калиною і Вербичкою? – поцікавилися Настя з Сашком через декілька хвилин.

– А далі поховали люди Назара і насипали великий курган, аби здалеку було видно могилу відважного воїна. А на самій вершині кургану його донечка Калина по-

садила кущ калини. Летять пташки, сідають на гілочки і відпочивають. Йдуть козаки, стануть біля кургану, подивляться на калину та й заспівають: «Ой у лузі червона калина...»

Діти й не зогледілись, як підійшли до куща ліщини.

– Почекайте, мої дорогенькі. Ми зараз нарвемо горішків. А коли будемо повертатися додому, то я розповів вам ще про дівчинку Калину.

Малеча завзято заходилася збирати повні кошики лісових горіхів. Невдовзі всі вони вирушили назад додому.

– Бабусю, а ви не забули, що хотіли нам розказати про Калину? – промовив Сашко, як тільки всі вийшли на дорогу.

– Та хіба з вам можна забути? – посміхнулася старенька. – То ж слухайте далі. Після ординської навали життя в селі поступово відновилося: люди добре працювали, засівали поля, збирали врожаї, випасали худобу, веселились і жили своїм мирним життям.

Та одного разу чорна хмара ординців знову напала на село. Люди взялися за зброю. Довго тривав бій. Та вже ніби й усіх бусурманів перебили, як несподівано до них підійшла підмога і давай вони забирати з собою худобу, а чоловіків та жінок разом із їхніми діточками забирати у полон. Калині з Вербичкою вдалося заховалися у високій траві. Коли стемніло, дівчата почали тихенько пробиратись до річки, аби перепли-

сти на другий берег. Вже майже добігли до річки, як тут, наче з-під землі, на маленькому коні з блискучою короткою шаблею виринув із темряви злий ординець. Тільки він розмахнувся своєю шаблею над головами дівчат, як вони вмиль перетворилися на кущик калини та тонку вербу.

Із того часу верба й калина ростуть близько води, у широких луках і по берегах річок. Верба, що схиляється своїми вітами до води, наче зажурившись, стала такою звичною на українських землях. Її густі гілки створюють приємну тінь, де завжди може відпочити втомлений подорожній.

А калина весною розцвітає своїм білим цвітом та кличе соловейка співати чудових пісень. А в осінню пору й до самих морозів стоїть вона, горда і красива, виблискуючи на сонці червоними ягідками, як

Малюнок Лідії Іванової

символ гордості й незламності нашого народу.

– А ми теж знаємо цю пісню про червону калину! – загукала дівтора після недовгого мовчання.

– Та хіба? – ніби здивувалася бабуся.

І тоді на увесь голос діти заспівали:

*Ой у лузі, червона калина,
похилилася,*

*Чогось наша славна Україна
зажурилася.*

*А ми тую червону калину
підіймемо,*

*А ми нашу славну Україну,
гей, гей, розвеселимо...*

Анна ОВЧАРУК,

11 років

Повелителі усього живого

Розділ 16

Велика битва минулого

Синій з Нічноюзорею на повній швидкості бігли до західного боку палацу Завойовувича. Вона вже подолала досить довгий шлях і зараз підбігала до високої скелі перед великим озером лави. Із того місця вже було видно палац Завойовувича. Ця будівля ззовні не здавалася величною з першого погляду, але Синій добре знала, які таємниці вона приховує. Колись, ще за часів попереднього короля цього царства, вона зі своєю зграєю (ще коли Вогняний був альфою тієї зграї) оббігала весь той палац. Свого часу там відбулася велика битва між драконами та зміями. За день до тієї битви Вогняний привів свою зграю до колишнього короля драконів і сказав:

— Золотолуский, великий королю цього царства, який ніколи не покидав нас, вовків, у біді! Настав час віддячити тобі за все, що ти для нас зробив. Учора вночі, коли я полював між вашою територією та територією змії Карамула*, я підслухав таку розмову: «Завтра вночі нападасмо на західну частину території Золотолуского – між великою річкою Саламута та водоспадом лави Арува. Вороги й не підозрюють про таке. Альшуре, завтра, коли сонце почне сідати, ти поведеш меншу частину нашої армії на північ і нападеш, щоб дракони по-

бігли захищати ту сторону. Пізніше я нападну із заходу. Поки вони зрозуміють, що відбувається, та полетять на захід, ця частина вже буде нашою! У нас чудовий план, який ми втілимо в життя простенько! Альшуре, підготуй свою армію для бою на заході. Також пополюйте, щоб завтра не були мені голодними! На цьому зібрання закрите!»

Вогняний передав усе дослівно. Коли сонце почало сідати і змії напали, на півночі не була вся армія драконів. Вони тільки зробили вигляд, що всі там. А коли прийшли змії й зі заходу, дракони зробили так, щоб ті подумали, що їх план спрацював.

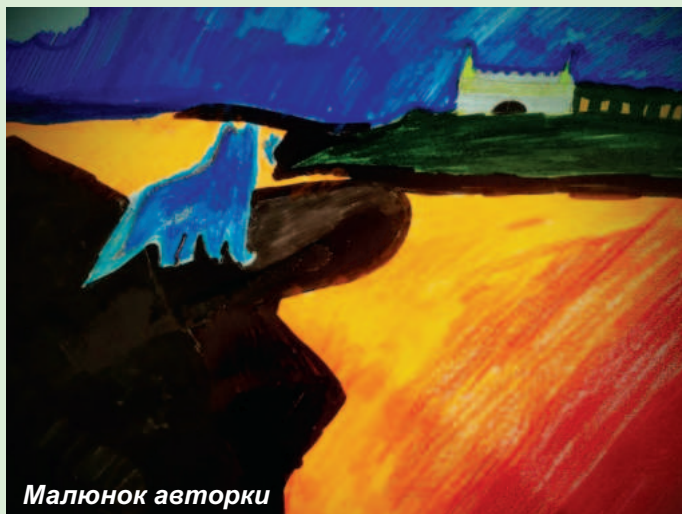
Таким чином зміїне військо навалило в одному напрямку, а дракони оточили їх і швидко перебили.

Але... Альшур і Карамул зрозуміли, що сталося. Вони послали досить велику армію зміїв на схід, повз річку Саламута.

Тим часом королівство Алони (царство пташок, де зараз пра-

вить Єлизавета) не спало. Вони почули, що щось відбувається на території Золотолуского, і вирішили надіслати туди підкріплення. Змії зайшли на територію драконів, але ніхто цього не помітив. Вони зі сходу швидко дісталися палацу, який в майбутньому буде палацом Завойовувича.

Того дня Синій хотіла допомогти драконам. Вона сиділа біля виходу з палацу і прислухалася до нічної тиші: «Тут занадто тихо... Десь там точиться битва змії та драконів і там не тихо... Може, це затишшя

Малюнок авторки

перед бурею?» Із роздумів її вивів несподіваний крик:

– Ми прогнали зміїв! МИ ПЕРЕМОГЛИ! – виголосив білий дракон, через якого доводилося мружити очі тоді, коли сонце ховалося за небокрай і він ставав сліпучо-білим.

Синій подумала: «Занадто швидко... Хоч я ніколи й не була там, де війна, але не думаю, що це кінець на сьогодні...»

Якась сила потягнула її за західну частину палацу. Там було багато рослин на стіні, прикрашеній візерунками, золотом та різноманітними кристалами. Вона обережно присіла й подумала, що все це якось підозріло. Раптом почувся легкий шурхіт, ніби змія була десь тут... Вовчиця струснула головою: «Здалося...». Але до її вух знову долинув той особливий звук та ще й запах. Відійшовши на декілька кроків у куші, вона склала лапи, поклала на них голову та нашорошила вуха й прийнялась.

– Змії... – прошепотіла вона. – Вони тут...

Через мить Синій стрілою гнала до Вогняного.

– Змії! Вони тут! Я чула їх запах та звук!

– ДЕ? – перебив її вовк. – Де ті кляті змії!?

– На західній стороні палацу!

– Я не думаю, що вони тут. Ми їх усіх знищили. Вони не могли туди проникнути, – втрутився Золотолуский, який саме зайшов у ту печеру.

– Але я їх чула...

– Не думаю, що нам варто турбуватися... Усі втомлені й голодні, всі хочуть відпочити, а не бігати до західної частини палацу... Можливо, тобі здається, що та сторона близько, але не для втомлених драконів.

– Але...

– Синій, не сперечайся з ним. Ми тут, щоб допомогти, а не переконувати в чомусь.

– Добре... – і Золотолуский вийшов із печери.

– Синій, я не сумніваюся, що ти почула

їхній запах, але це, мабуть, старий запах. І не забувай – Золотолуский, хоч і добросердечний дракон, але дуже впертий.

Через 10 хвилин після цих подій

– Шшшшшшшшшш... Дарма ви не повірили Синьому... шшшшш... Ми прийшли... І ми знаємо, що Синій нас чула. Дракони! Ви такі втомлені й голодні! Ніхто з вас навіть не захотів піти перевірити, чи справді ми є на західній стороні палацу... шшшшш. Хоча Золотолуский питає вас! Ви не переможете нас, бо тут найсильніші змії, які коли-небудь були в цьому світі... шшш! Ви не переможете хххххххх! Віддайте нам палац і не буде кровиття ні нам, ні вам! Віддайте нам свою територію і ми вас не зачепимо... хххххх. Синій, тепер я звертаюся до тебе... шшш. Приєднайся до нас і ми тебе не чіпатимемо! Шшш... ти попередила їх, але вони тобі не повірили... шшшшш... Не повірили! Приєднайся до нас і всі будуть тобі вірити! – вихвалявся Карамул.

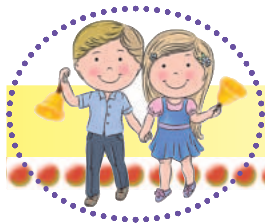
– Можливо, мені й не повірили, але я не хочу приєднуватися до таких, як ви! У вас є лише отрута в зубах, міцна луска і можливість задушити будь-кого! Ви зрадники, які ніколи не робили нічого корисного для цього світу, і ви – брехуни! Думаєте, я не знаю, як колись в день перемир'я ви вбили 100 вовків Оліфордської зграї!? ЗНАЮ! Стати частиною тих, хто порушує закони, які були узгоджені усіма?! Приєднатися до вас?! НІКОЛИ! Я – частина своєї зграї, зграї Вогняного, і я НІКОЛИ не зраджу свою зграю! Я НІКОЛИ не буду частиною таких, як ви! НІКОЛИ! – грізно, зі злістю по справжньому розлюченої тварини, прогарчала вона.

– Ну що ж, тоді тобі кінець! Змії, в атаку!

ПРИМІТКИ:

**Карамул та Пирхало, про якого йшлося в першому розділі, з одного царства.*

(Далі буде)

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди Журавлика

– Ціві-Тівік? Це ти? – скрикнув журавлик.

– Хто це? Хто це? Ціві-тіві! – почулося з кімнати.

– Ой! Це ти! Ціві-Тівік! – радісно скрикнув журавлик, забувши про все на світі. – Це я, твій друг, жура...

Він не договорив, бо в цей час відчув на крилах гострі пазури кота.

– Ха-ха! Попався! – войовниче вигукнув Мордан. – Інструктор! Ти мене вчив літати, ну а я тебе повзати повчу. Поповзаєш ти у мене, довгоносий! Як я тебе обдурив! Ха-ха-ха!

Тримаючи у лапах журавлика, кіт Мордан затанцював і заспівав:

*Я довгоногого впіймав.
Няв-няв! Няв-няв!
Няв-няв! Няв-няв!
Тепер зазнає він тортур.
Мур-мур! Мур-мур!
Мур-мур! Мур-мур!
Він був забув,
Що я Мордан!
Що я – відважний хуліган!
Що всі мене бояться,
Бо я велика цяця!*

«Ну все! Пропав я! – у відчаї думав журавлик. – І друга не врятував... А міг же! От він, за дверима. Ех, який же я необережний! Попереджав же мене Чик Чирикчинський. Ех!»

– Що ж тобі зробити для початку? – злобно усміхнувся і заворушив вусами Мордан. – Для початку ми тобі, хе-хе, вис-

кубемо пір'ячко з хвоста. Хе-хе-хе! Щоб не був такий розумний!

«Прощай, хвіст!» – тільки встиг подумати журавлик.

Аж тут раптом щось велике і темне майнуло з-за рогу.

– Ррр-гавв!..

Кіт Мордан, випустивши журавлика, жалюгідно занявчав і щодуху кинувся навітки.

– Я ж тебе попереджав, гав-гав! Хуліган, гав-гав! Дивись мені! – почув журавлик знайомий голос.

– Грай! – радісно вигукнув він. – Граю, любий мій, це ти?!

– Я, – сказав Грай, підходячи, – А це хто? О! Журавлику мій дорогий! Ти звідки тут узявся?!..

– Ціві-Тівіка рятувати приїхав.

Ходімо до нього швидше!

– Ходімо! – сказав Грай і повів журавлика за будинок.

Там у стіні був пролом, через який вони зайшли усере-

дину.

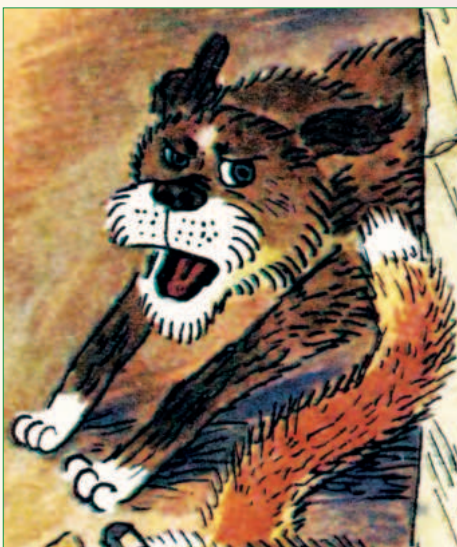
– Ціві-Тівіку! Друже! Який я радий, що знову бачу тебе! – кинувся до клітки журавлик.

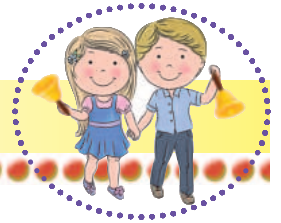
– І я! І я! І я! – радісно застрибав на жердинці чирик, не в змозі від хвилювання сказати більше ні слова.

– Тільки як ти тут опинився? – здивовано спитав журавлик.

– Стривай, я тобі все по порядку розкажу, – сказав Грай.

(Далі буде).

●●● Славетні українці ●●●

Остап Вишня

З Ольгою Сенишин

Цей письменник та новеліст був одним із найпопулярніших в Україні в ХХ столітті, став символом українського гумору та сатири. Він був упевнений, що сміх може зцілювати людину від недуг, а сатира – вбивати ворогів. Його гуморески та фейлетони друкували мільйонними тиражами, за що він отримав титул «король українського тиражу». В якийсь час книжки автора займали друге місце по продажам після Шевченка. Цю людину з великим серцем спіткала важка доля провідної української інтелєгінції у час партійної тиранії та колективного насилля – полон, в'язниця, безпідставні звинувачення та незаконні репресії. Та він залишився за тятим патріотом України.

Остап Вишня (справжнє ім'я Павло Губенко) народився 13 жовтня 1889 року на хуторі Черва в тодішній Полтавській губернії. Остап був другим у багатодітній родині, де всі 12 дітей отримали гідну освіту. По закінченню двокласної школи хлопця відправили навчатися до Київської військово-фельдшерської школи, де він майстерно грав у драматичному гуртку. Згодом юнак вступає до Київського університету на історико-філологічний факультет, але він не закінчив його через початок військових часів.

Під час громадянської війни Вишня завідував Медико-санітарною управою Міністерства шляхів Української Народної Республіки (УНР). Особисто працював у потягах, завалених тифозними хворими, де допомагав їм ліками та дотепними анекдотами. За активну діяльність у період УНР його заарештували більшовики у 1920 році. Завдяки дружбі з партійним діячем його звільняють та пропонують посаду перекладача в газеті. З цього періоду починається творчий шлях Остапа Вишні, який протягом життя активно працював у різних періодичних виданнях. Він зробив ряд перекладів творів російської та світової класики, але відомим став як творець численних неперевершених гумористичних творів. Вони стали настільки популярними, що їх почали друкувати окремими книгами: за 10 років із перевиданнями з'явилося близько 100 книжок сатири й гумору.

Остап Вишня є засновником нового художнього жанру – усмішка. В українській літературі з'явився навіть термін – «вишневий гумор», що означає лег-

кий, доброзичливий гумор, сповнений любові до людини і життя. Вишня писав рідною українською мовою, що для українців було важливо в усі часи. Він обирав близькі та злободенні для села теми. Односельчани збирались юрбою у тих, хто вмів читати, та слухали читання нових творів письменника. Завдяки його творчості неграмотні починали вчитися грамоті, а зросійщені – переходили на рідну українську мову. Ім'я Остапа Вишні, як за його життя, так і зараз, викликає посмішку в тих, хто хоча б раз читав або чув про його твори. Розповідають, що свої твори на виступах він читав абсолютно рівним тоном, без мінімальної акторської гри, але аудиторія однаково реготала до сліз.

Не дивлячись на велику популярність, у 1933 році Вишні інкримінували підготовку замаху на важливого партійного діяча. Його засудили спочатку до розстрілу, а потім вирок замінили на 10 років виправно-трудових таборів. Остап Вишня знову став потрібним владі як сатирик і пропагандист у 1943 році. Тоді його і звільнили, щоб надихав народ на боротьбу проти гітлерівців. Письменник продовжував плідно працювати до самої смерті, залишивши велику спадщину гумористичних творів.

Помер Остап Вишня 28 вересня 1956 року у віці 67 років. Похований на Байковому кладовищі в Києві. За рік до смерті його реабілітували. «*Мабуть, з часів Котляревського не сміялась Україна таким життєрадісним, таким іскрометним сміхом, яким вона засміялась знову у прекрасній творчості Остапа Вишні*», – сказав Олесь Гончар над труною письменника.

У багатьох українських містах є вулиці, названі на честь Остапа Вишні, а також встановлені пам'ятники. Засновано літературну премію імені Остапа Вишні, якою нагороджують за найкращі твори в жанрі сатири та гумору. Його творчості щорічно присвячені численні заходи, літературні читання та фестивалі. Його твори продовжують видаватися, а також адаптуються для театральних вистав і кінострічок.

Аделя ГРИГОРУК

Арифметичні вірші

Скільки пасажирів?

Притьмом вскочив у трамвайчик
Куцохвостий сірий Зайчик.

Вепр-водій мотор не глушить,
Бо трамвайчик ось-ось рушить.

Глянув Зайчик пильно-пильно,
Чи немає місць де вільних.

На передньому сидінні
Дві Лисички в модних шкіні*.

Ззаду Вовк – сережка в вусі,
Поруч – Гава в капелюсі.

А за ними сіли збоку
Балакучі дві Сороки.

Лев-кондуктор каже гучно,
Щоб усі всідались зручно:

– Щоб квитки я міг продати,
Мушу вас порухувати!..

Скільки? – хто з вас, дітки, знає? –
Пасажирів у трамваї?

Відповідь: $(1+2+1+1+2 = 7)$

Розв'яжи задачу

Вже знайомий вам трамвай,
Вепр яким кермує,
Регулярно з поля в гай
Кожен день прямує.

Цього разу у дитсад
Їдуть Шпак, Шпачиха,
5 чорненьких Шпаченят,
Кротеня, Кротиха.

А ще Галка-учениця
В школу добирається.
Скільки їде пасажирів? –
В задачі питається.

Відповідь:

1) $1+1+5 = 7$

2) $1+1 = 2$

3) $2+1 = 3$

4) $7+3 = 10$

Або: $1+1+5+1+1+1 = 10$

Треба вміти додавати

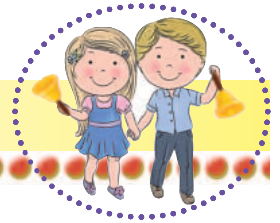
Мама зайчиха
Із грядки морквину
Вирвала тишком
І понесла сину.

А тато морквин
Зірвав іще дві
І радо подавсь
До своєї сім'ї.

То скільки морквин
І мама, і тато
Удвох принесли
Для свого зайченяти?

Відповідь: $(3 = 2+1)$

*Шкіні – завужені донизу штани, які
щільно облягають ноги.

Вивчаємо англійську

З Іриною Савіною

1. Розкодуй повідомлення до Дня Подяки.
Що вийшло?

= U = K = E = A
 = B = L = R = T
 = Y = G = S = O

2. Напиши назву слова, поставивши літери у правильній послідовності.

rukety	ligripm	ronc
eip	mupknip	ragvy

3. Що це за свято – *Thanksgiving*? Де та як його святкують? Прочитай текст і дай відповіді на запитання. Чим тобі подобається це свято?

Karen was excited to go to her grandmother's house for Thanksgiving. She wore her favorite yellow dress. When she arrived, her grandmother was almost done making the turkey for dinner. Everyone had a great time eating together.

Questions:

- Whose house did Karen go to?
 - her friend's house
 - her grandmother's house
- What color was the dress Karen wore?
 - yellow
 - pink
- What did they eat for Thanksgiving dinner?
 - turkey
 - pasta

4. Розмалюй за цифрами.

Color by Number

1 - Blue	3 - Green	5 - Brown
2 - Red	4 - Orange	6 - Yellow

Станіслав ШАПОВАЛОВ

ФВії букварик

Кк

Гей, корівко, гей, Красольо,
Ти скажи своїй теличці,
Хай не смиче нашій Олі
Синій бантик на косичці.

Нн

Замість носа носоріг
Дуже гострий має ріг.
Ним горіхи він завзято
Коле в джунглях мавпенят.

Лл

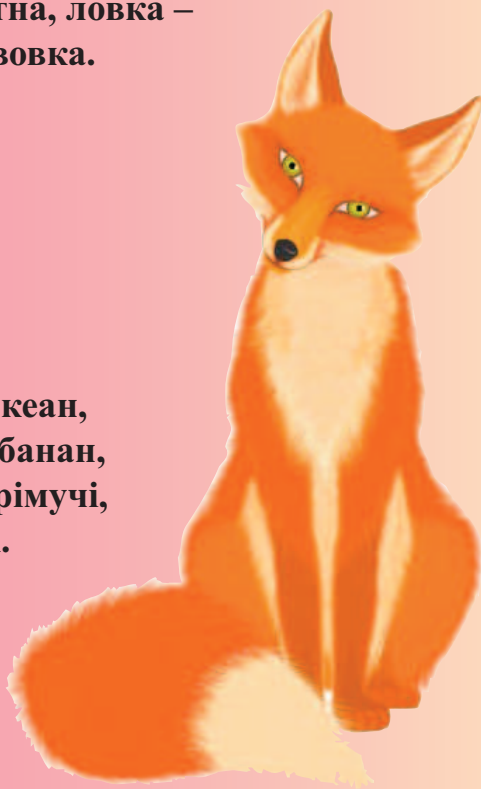
Вчить синочка тато півник,
Що лисиці нема рівних:
Дуже хитра, спритна, ловка –
Обдурила навіть вовка.

Оо

Ослик, бува, стане –
Й з місця ні на крок!
Отакий у мами
Упертюх синок!

Мм

Моржик любить океан,
Мавпа – пальму і банан,
А ведмідь – ліси дрімучі,
Мед і ягоди пахучі.

Пп

Песик мав забаву
Із самого ранку:
Прогнав з тину гаву
І kota із ганку,
Налякав куряток,
Гавкнувши на квочку,
Скрізь навів порядок
Та й ліг в холодочку.
Але не для того,
Щоб спати-дрімати,
А рідну госпуду
Щоб сторожувати.

На городі восени
Лежать жовті кабани,
Прив'язані за хвости,
Щоб не вздумали втекти. (пєхєдєтє)

Вона єднає всіх людей,
І дорослих, і малих дітей.
В ній пісня й казка оживають,
І думки наші в ній зростають. (Рідна мова)

За хатою у садочку,
У зеленому віночку
Та в червоних намистах
Стала пава молода.
І збігаються всі діти,
Щоб на неї поглядіти:
За намисто кожен – смик,
Та й укине на язик. (китєвє)

Як гарне життя – я весела,
Життя як погане – сумна,
Ви знаєте, нас є багато,
Нас тисячі є, не одна. (кєсєтє)

Тематична картка «Гарбуз – символ роду»

1. Відгадайте загадку і ви дізнаєтеся, як називається стародавній український символ голови роду.

*На городі виріс дужий,
Круглий, жовтий і байдужий
До червоних помідорів,
До капусти і квасолі.
Хто цей гордий карапуз?
Здогадалися?...*

°Довідка: р б г а з у.

2. Гарбуз з'явився на території України ще приблизно в 16 столітті. Із того часу українці не тільки вживали цей овоч в їжу, але й також надавали йому символічного значення в традиціях та звичаях.

Перевірте свої знання про гарбуз. Прочитайте ствердження та обведіть єдиний правильний варіант його продовження.

I. До найближчих родичів гарбуза належать:
а) патисони, цукіні, огірки, дині, декоративні гарбузи;

б) морква, патисони, декоративні гарбузи.

II. Їстівною частиною гарбуза є:

а) кожна частина гарбуза (від кореня і стебла до листя, плодів і насіння);

б) лише м'якоть гарбуза є їстівною.

III. В Україні гарбуз використовували під час сватання. Коли дівчина хотіла відмовити хлопцеві, вона йому виносила:

а) дідуха;

б) гарбуза.

IV. Із гарбуза готують:

а) лише десерти;

б) різні страви, від супів і рагу до десертів.

3. Уважно роздивіться нижчеподане зображення і рисочкою з'єднайте з малюнком ті кольори, які, на вашу думку, можуть мати гарбузи.

4. Український народ склав багато прислів'їв, приказок, загадок та скоромовок про гарбуз. Уважно прочитайте нижчеподані розірвані прислів'я та правильно їх об'єднайте.

Голова як гарбуз,

Молодий та зелений,

Хто їсть кашу гарбузову,

Гарбуз росте,

буде сильним і здоровим.

а а хвостик всихає.

як гарбуз у спасівку.

а розуму – ані ложки.

5. Чи не найвідомішим текстом про гарбуз в українській усній словесності є народна забавка «Ходить гарбуз по городу», яку запи-

сала та зберегла письменниця та фольклористка Олена Пчілка.

Прочитайте цю пісеньку.

Ходить гарбуз по городу
Питається свого роду:
– Ой, чи живі, чи здорові
Всі родичі гарбузові?

Обізвалась жовта диня,
Гарбузова господиня:
– Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!

Обізвались огірочки,
Гарбузові сини й дочки:
– Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!»!

Обізвалась морковиця,
Гарбузова сестриця:
– Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!

Обізвались буряки,
Гарбузові свояки:
– Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!

Обізвалась бараболя,
А за нею і квасоля:
– Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!

Обізвався старий біб: –
Я іздержав увесь рід!
– Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!

– Ой ти гарбуз, ти перістий,
Із чим будем тебе їсти?

– Миску пшона, кусок сала –
От до мене вся приправа.

Продовжіть речення:

Диня – це гарбузова

Огірочки – це гарбузові

Морквиця – це гарбузова

Буряки – це гарбузові

Бараболя – це

Квасоля та біб – це

6. Уважно розгляньте нижчеподані малюнки. Знайдіть 7 відмінностей.

7. Конкурс «Хто найшвидше скаже скоромовку».

Щоб осягти добрих результатів, дотримуйтеся таких порад: спочатку промовте скоромовку повільно та чітко, практично по складах. Спробуйте промовити її беззвучно. Проговоріть текст пошепки. Скажіть скоромовку ще раз, але вже використовуючи різні інтонації: від засудження до співчуття, від усмішки до роздратування. Тепер потрібно вимовити скоромовку якнайшвидше!

*На город заліз гарбуз, у землі засів, загруз.
Налетіла враз гроза й намочила гарбуза.
Зморщив лоба той гарбуз:
«Ох, забув узять картуз...»*

Рубрику підготувала Людмила Дорош

Зроби своїми руками

Свічка з яблука

З Людмилою Дорош

Ось і добігає осінь до кінця. Незабаром зимові свята зберуть в оселях усіх рідних та близьких за святковим столом. Як же підготувати свою оселю та створити гарну святкову атмосферу легко та з доступних матеріалів? Сьогодні ми покажемо вам, як зробити легку і гарну прикрасу як для святкового столу, так і для будь-якого куточка вашої оселі.

Для роботи нам потрібні: гарне велике яблуко (червоне чи зелене – тут вже обирайте за власними вподобаннями), свічка будь-якого кольору, гострий вузький ніж чи скальпель для паперу, заделегідь зібраний та висушений мох, гілочки горобини, калини чи глоду.

Крок 1. Беремо яблуко і гострим ножом робимо зверху надріз розміром у діаметр вашої свічки.

Крок 2. Ложечкою вибираємо м'якоть з отвору.

Крок 3. Вставляємо в отвір нашу свічку.

Крок 4. Декоруємо свічник мохом та гарними гілочками.

Запалюємо свічку та насолоджуємося результатом!

Я все люблю

Слова: Микола Сингаївський

Музика: Н. Шевченко

Помірно

Я все люб-лю в сво-їм кра-ю: кри-
-ни - цю, звід - ки во - ду п'ю, та пов - ні го - мо - ну лі - си, та
дзво-ни сріб - но - ї ро - си

Я все люблю в своїм краю:
Криницю, звідки воду п'ю,
Та повні гомону ліси,
Та дзвони срібної роси.

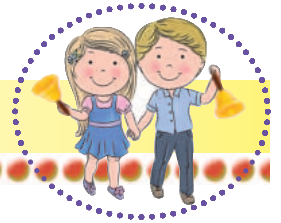
Я все люблю в своїм краю:
Ось під веселкою стою,
Ось дощ веселий напоїв
Тужавий колос рідних нив.

Я все люблю в своїм краю:
Найбільше – матінку свою,
Ласкаву, рідну і єдину...
Люблю, як сонце, Батьківщину.

Малюнок Лідії Іванової

Михайлів день

Сторінка народознавства з Ольгою Сенишин

У народі архангел Михайло вважається головним борцем проти беззаконня і несправедливості серед людей. Також він стоїть на брамі раю, супроводжує душі померлих людей і молить Бога про прощення грішників, що розкаялися.

Православні віруючі вшановують Архистратига Михаїла 21 листопада, а в народному календарі цю дату називали Михайлів день. Вважали, що саме з Михайла починається справжня зима. Часто в цей день випадає перший густий сніг, тому в народі кажуть, що сам святий Михайло на білому коні по землі проїхав.

Ознакою великої пошани до святого Михайла у наших предків було те, що заборонялася важка фізична робота в його день. Порушували заборону тільки заради благих справ. Люди вірили, що обов'язково покарання зазнає той, хто буде 21 листопада трудитися заради корисливої мети. Зазвичай у цей день наші предки рано-вранці обов'язково йшли на церковну святкову службу. Встановлювали свічки за упокій спочилих і за здоров'я всіх живих рідних. Замовляли також молебень про порятунок держави, про позбавлення від бід і нещастя, про одужання і зміцнення сил хворих.

Коли церковна служба закінчувалася, народ гуляв і веселився. Цей час дуже підходить для святкових гулянь, адже в полях всі сільськогосподарські роботи закінчені, продукти на зиму заготовлено, надлишки продані і гроші отримані. Крім того, такі загальні заботи були чудовою можливістю примиритися з усіма, з ким стосунки були напруженими. Адже за давньою традицією в Михайлів день потрібно пробачити минулі кривди. Більше того – суворо забороняється сваритися, скандалити та навіть підвищувати голос. Багаті бенкети подекуди тривали протягом тижня. Люди співали, танцювали, сміялися, гомоніли і неодмінно ходили в гості. На самому початку трапези на стіл подавали сви-

нячий або яловичий холодець. Першим за традицією потрібно було пригощати господаря будинку і важливих гостей, яких садили в червоному кутку під іконою святого Михайла. Потім подавали зварили на бульйоні локшину, кашу зі смаженою яловичиною або свининою, пироги з медом, вино і пиво.

У давнину спеціально до цього дня варили Михайлівське пиво, а для найменших підготовляли солодкі ласощі – скибочки фруктів, политі рідким медом. Вважалося, чим більше дитина з'їсть таких солодощів, тим здоровіша і щасливіша буде рости.

Завершували святкову трапезу завареним на семи травах чаєм, який пили із пирогами.

Обов'язково господиня в один із пиріжків клала монетку. Якщо вона траплялась молодому юнакові, то обіцяла йому удачу в усьому; одруженому чоловікові – багатство; заміжній жінці – дитину; самотній дівчині на виданні – весілля.

У Михайлів день не можна було забувати й про домашнього духа – домовика. У народі вірили, що якщо сьогодні не згадати про нього і не пригостити смачненьким, то він образиться, розвернеться та й піде. А замість нього в дім може прийти біда. Тому 21 листопада господині ставили домовому за печку або в коморі частування: горщик із гречаною кашею і маслом, пиріжки з компотом.

Михайлів день також вважався завершенням весільного сезону. Отож дівчата, які не встигли вийти заміж, але хотіли у майбутньому році вже напевне зустріти свого коханого, виконували дієвий народний обряд. Вони у будь-який жіночий день (субота, неділя або середа) купляли борошно і напередодні 21 листопада готували з нього пиріг. А в сам святковий день несли випічку в храм і молилися біля ікони святого Михайла про гідного нареченого. Добрий і справедливий Михайло неодмінно допомагав дівчатам.

Малюнок Лідії Іванової

Пишаємося нашими дітьми!

Учні початкової школи відсвяткували Всесвітній день здорового харчування,
с. Палтин, Сучавський повіт

Учні Палтинської школи Сучавського повіту
відсвяткували Всесвітній день хліба!